

UZASADNIENIE

W pozwie złożonym w dniu 5 grudnia 2014 roku (...) Spółka Akcyjna w T. wniosła o zasądzenie od pozwanej (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w K. kwoty 57.665,87 zł z ustawowymi odsetkami liczonymi od dnia 27 sierpnia 2014r. do dnia zapłaty oraz kosztów postępowania.

Wyrokiem z dnia 15 lutego 2017 roku wydanym w sprawie sygn. akt V GC 1546/15 Sąd Rejonowy w Kaliszu zasądził od pozwanej (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w B. na rzecz powoda (...) Spółki Akcyjnej w T. kwotę 57.665,87 złotych z ustawowymi odsetkami od dnia 05 grudnia 2014 roku do dnia 31 grudnia 2015 roku i z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 1 stycznia 2016 roku do dnia zapłaty (pkt 1.), zasądził od pozwanej na rzecz powoda kwotę 2.884,00 złotych tytułem zwrotu kosztów sądowych oraz kwotę 4.337,00 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa prawnego (pkt 2.) oraz nakazał ściągnąć od pozwanej na rzecz Skarbu Państwa Sądu Rejonowego w Kaliszu kwotę 905,35 złotych tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych (pkt 3.).

Rozstrzygnięcie to oparte zostało na następujących ustaleniach faktycznych i rozważaniach prawnych:

(...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w J. od kilkunastu lat sprzedawał pozwanemu półfabrykaty dębowe i sosnowe, które ten wykorzystywał do produkcji podłóg. W ostatnim okresie obrotu osiągały kwotę 150.000 zł miesięcznie. Faktury były wystawiane po dostarczeniu towaru. Zamówień dokonywano telefonicznie. Termin płatności ustalono dla pozwanego na 30 dni, ale pozwany i tak płacił po 40 dniach, a nawet po 90 dniach. Nigdy nie był obciążany odsetkami z tego powodu. (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w J. w 2012r. dokonał na rzecz pozwanego sprzedaży na łączną kwotę 784.929,16 zł, a pozwany dokonał na rzecz (...) sprzedaży na łączną kwotę 893.524,82 zł. W dniu 12 marca 2013r. pozwany oraz (...) zawarli umowę o współpracy handlowej w zakresie sprzedaży przez (...) Sp. z o.o. na rzecz pozwanego półfabrykatu w postaci lameli sosnowej suchej oraz sprzedaży przez pozwanego na rzecz (...) towaru w postaci lameli dębowej, brykietu i wyrobów gotowych. Strony zobowiązały się do dokonywania zapłaty przelewem w terminie 30 dni licząc od daty wystawienia faktury. Ustalono dla pozwanego kredyt kupiecki na poziomie 82.000 zł. Umowę w imieniu pozwanego podpisał prezes zarządu H. T.. W dniu 15 kwietnia 2013r. podpisano aneks do umowy z dnia 12 marca 2013r., w którym ustalono termin płatności dla pozwanego na 40 dni. (...) nie był w stanie ponieść obciążeń wynikających z niedotrzymywania przez pozwanego terminu płatności. Prezes pozwanego była zainteresowana propozycją P. K. o zawarciu przez (...) umowy faktoringu z powodem, co pozwoliłoby jeszcze wydłużyć pozwanemu termin płatności do 60 dni. Najpierw doszło do spotkania tylko z prezesem pozwanego, której okazano projekt umowy, a później doszło do spotkania trójstronnego. Przedstawicielka handlowa powoda A. S. przedstawiła przedstawicielowi (...) propozycję zawarcia umowy faktoringu. Termin płatności określony w fakturze VAT wystawianej przez faktoranta nie był przedmiotem ustaleń, jednakże od niego wynikała wysokość prowizji podstawowej. Prowizja dodatkowa liczona była po upływie terminu płatności wynikającego z faktury. Stawki procentowe prowizji podstawowej i dodatkowej wynikały umowy faktoringu. Ponadto powód miał prawo do prowizji windykacyjnej. Wszystkie te warunki zostały przedstawione również H. T. w czasie spotkania w siedzibie pozwanego w dniu 9 lipca 2013r. P. K. obawiał się, że koszty umowy będą większe, ponieważ pozwany często opóźniał się w płatnościach. Powód nie mógł obciążać pozwanego prowizją dodatkową i kosztami windykacyjnymi. Ustalono wtedy, że powód wystawi wobec faktoranta fakturę VAT z tego tytułu na podstawie umowy, a faktorant dokona refektury na pozwanego. Na takie ustalenia zgodziła się ustnie prezes pozwanego H. T.. P. K. zaproponował, że weźmie na siebie cały koszt umowy faktoringu czyli prowizję podstawową wyliczoną za 60 dni terminu płatności z faktury. Prezes pozwanego знаła wysokość prowizji dodatkowej i kosztów windykacyjnych. Zgodziła się, aby (...) dokonywał refakturowania tych kosztów, którymi był obciążany przez powoda na pozwanego. Początkowo pozwany parę faktur zapłacił w terminie. Później jednak znowu doszło do opóźnień. Gdy P. K. wiedział od powoda, że faktura nie jest zapłacona w terminie dzwonił od razu do pani prezes i ostrzegał, że pojawią się koszty. Nawet dwa razy w miesiącu pojawiał się u pozwanego. Pozwany był w trudnej sytuacji finansowej. Prezes pozwanego liczyła na uzyskanie jakiegoś kredytu. Do zaprzestania współpracy doszło, gdy prezes T. został zwolniona i pojawił się nowy zarząd, który zmienił profil produkcji. Zadłużenie

wyniosło wówczas około 400.000 zł. Były to należności wynikające z faktur sprzedażowych, refaktur z tytułu obsługi faktoringu, które wyniosły około 107.000 zł.

W dniu 17 lipca 2013r. (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w J., zwany faktorantem i powód zwany faktorem zawarli umowę, zgodnie z którą powód miał przejmować wskazane w załącznikach do umowy wierzytelności na zasadach określonych w umowie, natomiast faktorant zobowiązał się do dostarczenia faktorowi wierzytelności oraz do zapłaty na rzecz powoda wynagrodzenia, o którym mowa w § 7. W § 6 strony ustaliły, że jeżeli świadczenie odbiorcy nie zostanie spełnione w terminie określonym w załączniku pod pozycją Termin działań windykacyjnych, powód upoważniony będzie do przeprowadzenia stosownych działań windykacyjnych mających na celu odzyskanie wierzytelności od odbiorcy za prowizją od ściągniętych kwot w wysokości określonej w załączniku pod pozycją Wynagrodzenie z tytułu działań windykacyjnych. Na kwotę prowizji powód wystawiał miał faktorantowi faktury, a podstawą wystawienia faktur miała być każda wpłata na poczet wierzytelności. W § 6 ust. 4 ustalono, że umowa ma charakter faktoringu niewłaściwego, w związku z czym w przypadku wystąpienia opóźnień w spłacie wierzytelności przez odbiorców przekraczających 14 dni powód ma prawo w drodze pisemnego wezwania zażądać od faktoranta zwrotu kwoty finansowania pomniejszonej o ewentualne wpłaty odbiorcy (roszczenie regresowe) oraz zapłaty należnego zgodnie z § 7 wynagrodzenia. W takim przypadku faktorant będzie zobowiązany do zapłaty w/w kwot w terminie 7 dni od wysłania przez faktora wezwania. Po zapłacie przez faktoranta w/w kwot powód zobowiązał się dokonać na jego rzecz cesji zwrotnej wierzytelności. W § 7 strony ustaliły wynagrodzenie dla powoda złożone z prowizji podstawowej i prowizji dodatkowej. Prowizja podstawowa należała się z tytułu wykupu wierzytelności oraz monitoringu ich spłat w wysokości ustalonej każdorazowo w załączniku, naliczanej od wartości nominalnej wykupywanej wierzytelności (wartość faktury brutto). Prowizja podstawowa miała być potrącana z kwoty finansowania. Na kwotę prowizji podstawowej powód miał wystawić w dniu zapłaty kwoty finansowania fakturę VAT. Prowizja dodatkowa należała się z tytułu faktorowania należności oraz monitoringu ich spłat w wysokości ustalonej każdorazowo w załączniku, naliczana od salda kwoty finansowania za każdy dzień pomiędzy datą określoną w załączniku pod pozycją Termin naliczania prowizji dodatkowej a datą wpływu na rachunek powoda środków przeznaczonych na zaspokojenie wierzytelności. Po pokryciu przez wpłaty dokonane na rzecz powoda Kwoty finansowania prowizja dodatkowa miała nie być naliczana, chyba że faktorant pisemnie zleci dalszy monitoring spłat wierzytelności. Na poczet prowizji dodatkowej powód miał wystawiać faktorantowi na koniec każdego miesiąca lub na dzień rozliczenia Załącznika fakturę VAT z 7 dniowym terminem płatności. Do kwot płatności miał być doliczony podatek VAT.

W dniu 17 lipca 2013r. (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w J. zawiadomił pozwanego, że wszelkie wierzytelności i prawa z nimi związane z tytułu łączącej faktoranta i pozwanego współpracy handlowej przeniesione zostały w drodze cesji na powoda, przy czym cesja obejmuje zarówno wszelkie wierzytelności istniejące w dacie cesji, jak i wierzytelności przyszłe, z zastrzeżeniem że skutek rozporządzający cesji wierzytelności przyszłych następować będzie każdorazowo w dacie powstania danej wierzytelności, bez potrzeby składania dodatkowych oświadczeń w tym zakresie. Spłatę wierzytelności należy każdorazowo kierować na rachunek bankowy nowego wierzyciela – powoda. Powód oświadczył, że wierzytelności przyjmuje. Prezes zarządu pozwanego oświadczyła, że została zawiadomiona o cesji wierzytelności i wyraziła na nią zgodę i zobowiązała się regulować wierzytelności przysługujące pierwotnie zbywcy na rachunek powoda bez dokonywania potrąceń, aż do otrzymania od powoda odwołania cesji.

W załączniku nr 1 z dnia 17 lipca 2013r. do umowy o świadczenie usług faktoringowych z dnia 17 lipca 2013r. jako płatnika wskazano pozwanego, jako rodzaj wierzytelności fakturę VAT nr (...) z dnia 16 lipca 2013r. na kwotę 139.055,76 zł z terminem płatności w dniu 14 września 2013r. Na procent należny faktorowi – powodowi złożyła się kwota finansowania – 80 %, wynagrodzenie z tytułu działań windykacyjnych w wysokości 6%, termin działań windykacyjnych – 29.10.2013r., prowizję podstawową 4,4%, prowizję dodatkową 2,8%, a termin naliczania prowizji dodatkowej wskazano na dzień 19.09.2013r. W korekcie z dnia 25 lipca 2013r. do załącznika nr 1 prowizję dodatkową skorygowano do 0,0933%.

W dniu 30 września 2013r. powód dokonał wyliczenia prowizji dodatkowej w oparciu o załącznik nr 1 z dnia 17 lipca 2013r. do umowy o świadczenie usług faktoringowych z dnia 17 lipca 2013r. wskazując na zapłatę w dniu 25

września 2013r. przez dłużnika – pozwanego kwoty 30.000 zł. Powód wyliczył prowizję dodatkową od wierzytelności zapłaconych na kwotę 195,93 zł netto, a prowizję dodatkową od wierzytelności niezapłaconych, tj. kwoty 42.188,85 zł na kwotę 472,35 zł netto. Łącznie prowizja dodatkowa brutto wyniosła kwotę 821,98 zł. W dniu 11 października 2013r. powód z uwagi na zapłatę przez pozwanego kwoty 42.188,85 zł wyliczył prowizję dodatkową od wierzytelności zapłaconych na kwotę 169,70 zł netto, to jest 208,73 zł brutto. W dniu 30 września 2013r. powód dokonał również wyliczenia prowizji dodatkowej do załącznika nr 2 z dnia 25 lipca 2013r. do umowy, wskazując kwotę finansowania 87.280,62 zł z terminem naliczania prowizji dodatkowej w dniu 25 września 2013r. kwota ta nie została zapłacona przez powoda w dniu 30 września 2013r., stąd kwota prowizji dodatkowej od wierzytelności niezapłaconych wyniosła 488,60 zł netto, 600,98 zł brutto.

W dniu 30 września 2013r. powód wystawił wobec (...) Sp. z o.o. fakturę nr (...) obejmująca prowizję dodatkową z załącznika nr 1 w kwocie 821,98 zł brutto i z załącznika nr 2 w kwocie 600, 98 zł. Łącznie należność z tytułu prowizji dodatkowej, wynikająca z faktury wskazano na kwotę 1.422,96 zł, płatną do dnia 14 października 2013r. W dniu 7 października 2013r. powód złożył wobec powoda oświadczenie o potrąceniu kwoty 1.422,96 zł przysługującej mu z faktury nr (...) z dnia 30 września 2013r. z kwotą 1.422,96 zł przysługującą (...) sp. z o.o. od powoda z tytułu umowy o świadczenie usług faktoringowych. W oświadczeniu wyliczono należną faktorantowi kwotę przelewu stanowiącą kwotę finansowania pomniejszoną o należność wynikającą z faktury VAT nr (...). W dniu 11 października 2013r. (...) sp. z o.o. wystawił wobec pozwanego fakturę VAT nr (...) na kwotę 1.422,96 zł płatną w terminie 30 dni z tytułu kosztów prowizji dodatkowej z tytułu nieterminowej zapłaty. Między 25 lipca 2013r. a 9 maja 2014r. powód oraz (...) Sp. z o.o. w J. zawarli 24 załączniki do umowy, w których wymieniono faktury VAT i określono procent należny powodowi. Za każdym razem wskazano kwotę finansowania w wysokości 80%, wynagrodzenie z tytułu działań windykacyjnych w wysokości 6%, prowizję podstawową w wysokości 3,530% i prowizję dodatkową w wysokości 0.0933% oraz termin naliczania prowizji dodatkowej po dwóch miesiącach od daty wystawienia dokumentu.

(...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w J. w 2013r. dokonał na rzecz pozwanego sprzedaży na łączną kwotę 1.019.952,95 zł, a pozwany dokonał na rzecz (...) sprzedaży na łączną kwotę 1.333.672,03 zł. (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w J. w 2014r. dokonał na rzecz pozwanego sprzedaży na łączną kwotę 858.484,16 zł, a pozwany dokonał na rzecz (...) sprzedaży na łączną kwotę 462.366,01 zł.

Między 11 października 2013r. a 30 sierpnia 2014r. powód wystawiał wobec (...) Sp. z o.o. faktury VAT z tytułu prowizji dodatkowej załączając do nich wyliczenia prowizji dodatkowej na dzień wystawienia faktury w oparciu o wskazany załącznik do umowy. Składał jednocześnie oświadczenia o potrąceniu wynikających z nich kwot, wskazując kwotę przelewu dla faktoranta.

W dniu 15 listopada 2013r. (...) Sp. z o.o. wystawił wobec pozwanego fakturę VAT nr (...) z tytułu kosztów prowizji dodatkowej z powodu nieterminowej zapłaty na kwotę 5.998,57 zł płatną w terminie 30 dni do dnia 15.12.2013r. W dniu 26 listopada 2013r. (...) Sp. z o.o. wystawił wobec pozwanego fakturę VAT nr (...) z tytułu kosztów prowizji dodatkowej z powodu nieterminowej zapłaty na kwotę 2.256,26 zł płatną w terminie 30 dni do dnia 26.12.2013r. W dniu 9 grudnia 2013r. (...) Sp. z o.o. wystawił wobec pozwanego fakturę VAT nr (...) z tytułu kosztów prowizji dodatkowej z powodu nieterminowej zapłaty na kwotę 6.827,42 zł płatną w terminie 30 dni do dnia 8.01.2014r. W dniu 28 grudnia 2013r. (...) Sp. z o.o. wystawił wobec pozwanego fakturę VAT nr (...) z tytułu kosztów prowizji dodatkowej z powodu nieterminowej zapłaty na kwotę 3.105,41 zł płatną w terminie 30 dni do dnia 27.01.2014r. W dniu 13 stycznia 2014r. (...) Sp. z o.o. wystawił wobec pozwanego fakturę VAT nr (...) z tytułu kosztów prowizji dodatkowej z powodu nieterminowej zapłaty na kwotę 7.078,83 zł płatną w terminie 30 dni do dnia 12.02.2014r. W dniu 31 stycznia 2014r. (...) Sp. z o.o. wystawił wobec pozwanego fakturę VAT nr (...) z tytułu kosztów prowizji dodatkowej z powodu nieterminowej zapłaty na kwotę 4.806,91 zł płatną w terminie 30 dni do dnia 7.02.2014r. W dniu 14 lutego 2014r. (...) Sp. z o.o. wystawił wobec pozwanego fakturę VAT nr (...) z tytułu kosztów prowizji dodatkowej z powodu nieterminowej zapłaty na kwotę 6.530,53 zł płatną w terminie 30 dni do dnia 16.03.2014r. W dniu 25 lutego 2014r. (...) Sp. z o.o. wystawił wobec pozwanego fakturę VAT nr (...) z tytułu kosztów prowizji dodatkowej z powodu nieterminowej zapłaty na kwotę 5.585,92 zł płatną w terminie 30 dni do dnia 27.03.2014r. W dniu 7 marca

2014r. (...) Sp. z o.o. wystawił wobec pozwanego fakturę VAT nr (...) z tytułu kosztów prowizji dodatkowej z powodu nieterminowej zapłaty na kwotę 6.453,04 zł płatną w terminie 30 dni do dnia 6.04.2014r.

W marcu 2014r. (...) Spółka Jawna w G. kupiła udziały pozwanego, stając się jego głównym udziałowcem. Doszło do zmiany zarządu. Przez wiele lat współpraca z (...) polegała na dwustronnych zakupach i kompensacie wzajemnych wierzytelności. Od jakiegoś czasu (...) zaprzestał dokonywania zakupów od pozwanego i domagał się zapłaty za swoje produkty. Zadłużenie pozwanego wyniosło wtedy około 400.000 zł. Pozwany zapłacił wszystkie zobowiązania wynikające z umowy sprzedaży, natomiast nie godził się na zapłacenie faktur wynikających z umowy faktoringu. Pozwany spłacił zobowiązanie względem powoda z zaciągniętego specjalnie kredytu. Do zmiany zarządu doszło między innymi ze względu na współpracę z (...)

Pozwany był w bardzo trudnej sytuacji finansowej miał. Miał duże zadłużenie w ZUS, Urzędzie Skarbowym, PFRON, również u kontrahentów. Podstawowym wierzycielem pozwanego były (...). Prezes H. T. podpisał oświadczenie, że został zawiadomiona o umowie faktoringowej. Na każdej fakturze wystawionej przez (...) była informacja, że płatności należy dokonywać na rachunek powoda. Główna Księgowa pozwanego E. K. uzgadniała z powodem płatności, prosiła o wykaz faktur. O tym jak mają być dokonywane płatności, decydowała prezes H. T.. Prezes rozmawiała ze wszystkimi kontrahentami o wydłużeniu terminów płatności. Uczestniczyła w spotkaniach z P. K. i przedstawicielem powoda. Do takiego wydłużenia płatności doszło po spotkaniu z P. K.. Powód wystosował do pozwanego wezwania do zapłaty. Z powodu płatności po terminie powód obciążał (...) dodatkowymi prowizjami, które z kolei były refakturowane na pozwanego. Faktury te były sporne. Prezes T. zabroniła je księgować i trzymała u siebie. E. K. zasygnalizował nowemu zarządowi, że istnieją te faktury, ale nie dostała odpowiedzi, co z nimi robić.

W dniu 2 kwietnia 2014r. (...) Sp. z o.o. wystawił wobec pozwanego fakturę VAT nr (...) z tytułu kosztów prowizji dodatkowej z powodu nieterminowej zapłaty na kwotę 2.064,37 zł płatną w terminie 30 dni do dnia 2.05.2014r. W dniu 7 kwietnia 2014r. (...) Sp. z o.o. wystawił wobec pozwanego fakturę VAT nr (...) z tytułu kosztów prowizji dodatkowej z powodu nieterminowej zapłaty na kwotę 7.547,50 zł płatną w terminie 30 dni do dnia 7.05.2014r. W dniu 30 kwietnia 2014r. (...) Sp. z o.o. wystawił wobec pozwanego fakturę VAT nr (...) z tytułu kosztów prowizji dodatkowej z powodu nieterminowej zapłaty na kwotę 2.069,79 zł płatną w terminie 30 dni do dnia 3.05.2014r. W dniu 9 maja 2014r. (...) Sp. z o.o. wystawił wobec pozwanego fakturę VAT nr (...) z tytułu kosztów prowizji dodatkowej z powodu nieterminowej zapłaty na kwotę 13.574,01 zł płatną w terminie 30 dni do dnia 9.05.2014r. W dniu 20 maja 2014r. (...) Sp. z o.o. wystawił wobec pozwanego fakturę VAT nr (...) z tytułu kosztów prowizji dodatkowej z powodu nieterminowej zapłaty na kwotę 1.966,63 zł płatną w terminie 30 dni do dnia 3.06.2014r. W dniu 20 maja 2014r. (...) Sp. z o.o. wystawił wobec pozwanego fakturę VAT nr (...) z tytułu kosztów prowizji dodatkowej z powodu nieterminowej zapłaty na kwotę 1.494,50 zł płatną w terminie 30 dni do dnia 20.05.2014r. W dniu 26 maja 2014r. (...) Sp. z o.o. wystawił wobec pozwanego fakturę VAT nr (...) z tytułu kosztów prowizji dodatkowej z powodu nieterminowej zapłaty na kwotę 1.440,34 zł płatną w terminie 30 dni do dnia 16.06.2014r. W dniu 2 czerwca 2014r. (...) Sp. z o.o. wystawił wobec pozwanego fakturę VAT nr (...) z tytułu kosztów prowizji dodatkowej z powodu nieterminowej zapłaty na kwotę 1.936,43 zł płatną w terminie 30 dni do dnia 2.07.2014r. W dniu 6 czerwca 2014r. (...) Sp. z o.o. wystawił wobec pozwanego fakturę VAT nr (...) z tytułu kosztów prowizji dodatkowej z powodu nieterminowej zapłaty na kwotę 6.059,94 zł płatną w terminie 14 dni do dnia 20.06.2014r. W dniu 12 czerwca 2014r. (...) Sp. z o.o. wystawił wobec pozwanego fakturę VAT nr (...) z tytułu kosztów prowizji dodatkowej z powodu nieterminowej zapłaty na kwotę 3.945,86 zł płatną w terminie 14 dni do dnia 26.06.2014r. W dniu 23 czerwca 2014r. (...) Sp. z o.o. wystawił wobec pozwanego fakturę VAT nr (...) z tytułu kosztów prowizji dodatkowej z powodu nieterminowej zapłaty na kwotę 4.693,11 zł płatną w terminie 14 dni do dnia 07.07.2014r. W dniu 17 lipca 2014r. (...) Sp. z o.o. wystawił wobec pozwanego fakturę VAT nr (...) z tytułu kosztów prowizji dodatkowej z powodu nieterminowej zapłaty na kwotę 4.007,91 zł płatną w terminie 14 dni do dnia 31.07.2014r. W dniu 17 lipca 2014r. (...) Sp. z o.o. wystawił wobec pozwanego fakturę VAT nr (...) z tytułu kosztów prowizji dodatkowej z powodu nieterminowej zapłaty na kwotę 1.878,33 zł płatną w terminie 14 dni do dnia 31.07.2014r.

W dniu 29 lipca 2014r. (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w J. przelał na rzecz powoda wierzytelności i wszelkie prawa z nimi związane wynikające z faktur VAT nr (...) na łączną kwotę 102.747,46 zł. Cesja została podpisana

przez przedstawicieli (...) Sp. z o.o. i przedstawicieli powoda, adresowana do pozwanego. W dniu 1 października 2015r. dokonano korekty cesji, wskazując jako kwotę przelanych wierzytelności 102.744,57 zł. W dniu 29 lipca 2014r. powód wezwał pozwanego do zapłaty kwoty 99.966,05 zł z tytułu powołanych w wezwaniu faktur VAT objętych cesją wierzytelności od (...) Sp. z o.o. W dniu 8 października powód wezwał pozwanego do zapłaty kwoty 109.259,05 zł wynikającej z faktur objętych korektą cesji wierzytelności. W dniu 2 grudnia 2014r. wyliczono należność powoda wynikającą z faktur załączonych do pozwu wraz z odsetkami od wierzytelności nie zapłaconych w kwocie 4.582,53 zł.

Strony prowadziły uzgodnienia co do zawarcia umowy ugody co do spłaty zobowiązań przez pozwanego. Do zawarcia umowy jednak nie doszło.

Dokonując oceny materiału dowodowego Sąd Rejonowy nie dał wiary dokumentowi załączonemu przez pozwanego, nie zawierającemu podpisu osoby, która go sporządziła, w szczególności rozliczenia wpłat (k. 424), w którym wskazano, jakich wpłat dokonano na rzecz powoda w 2013r. Nie został on ponadto potwierdzony innymi dokumentami. Sąd nie dał wiary zeznaniom świadka M. S., że w 2014r. doszło do zawarcia umowy ugody jak również zeznaniom świadka H. T., że nie uczestniczyła w trójstronnym spotkaniu z przedstawicielką powoda i P. K. i że nie godziła się na refakturowanie ponoszonych przez (...) kosztów z tytułu umowy faktoringu, że nie pamiętała o poinformowaniu jej o umowie faktoringu, nie pamiętała faktur z tytułu prowizji dodatkowej. Zeznaniami tym przeczą zeznania świadków A. S., P. K., E. K., a nawet M. S.. Przeczy im również dokument – Zawiadomienie o globalnej cesji wierzytelności z dnia 17 lipca 2013r., który podpisała i zgodziła się regulować wierzytelności przysługujące pierwotnie zbywcy na konto powoda.

Odwołując się do powyższych ustaleń Sąd Rejonowy skonstatował, że powoda oraz (...) spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością w J. łączyła umowa faktoringowa, która ma charakter dwustronny, a jej stronami są faktor oraz faktorant. Umowa ta miała charakter faktoringu niewłaściwego, gdyż powód zastrzegł, że w przypadku wystąpienia opóźnień przekraczających 14 dni w spłacie wierzytelności przez pozwanego ma prawo w drodze pisemnego wezwania zażądać od faktoranta zwrotu kwoty finansowania, pomniejszonej o ewentualne wpłaty pozwanego (roszczenie regresowe) oraz zapłaty należnego zgodnie z § 7 umowy wynagrodzenia.

Na skutek przelewu wierzytelności przysługujących (...) sp. z o.o. względem pozwanego, wynikających z refakturowania prowizji dodatkowej powoda czyli części jego wynagrodzenia wynikającego z umowy faktoringu, powód stał się wierzycielem pozwanego. Koszty te zostały zapłacone przez (...) Sp. z o.o. na skutek dokonanych przez powoda potrąceń z należną (...) Sp. z o.o. kwotą finansowania obliczoną na podstawie faktur VAT z tytułu sprzedaży pozwanemu produktów. Do przelewu wierzytelności doszło na podstawie art. 509 k.c., zgodnie z którym wierzyciel może bez zgody dłużnika przenieść wierzytelność na osobę trzecią (przelew), chyba że sprzeciwiałoby się to ustawie, zastrzeżeniu umownemu albo właściwości zobowiązania. Wraz z wierzytelnością przechodzą na nabywcę wszelkie związane z nią prawa, w szczególności roszczenie o zaległe odsetki. Odpowiedzialność pozwanego względem powoda z tytułu przelanej wierzytelności jest taka sama jak wobec cedenta (...) sp. z o.o. Należności będące przedmiotem faktur załączonych do pozwu stanowią koszty odzyskiwania przez wierzyciela należności od pozwanego powierzone powodowi.

Sąd rejonowy podniósł, iż poniesione koszty windykacji stanowią szkodę, którą wierzyciel poniósł wobec nieterminowego regulowania zobowiązań przez pozwanego. Zgodnie zaś z art. 471 k.c. dłużnik obowiązany jest do naprawienia szkody wynikłej z niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania, chyba że niewykonanie lub nienależyte wykonanie jest następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi. Ta okoliczność nie została zaś wykazana przez pozwanego.

Uprawnienie powoda jako następcy prawnego (...) sp. z o.o. w J. do domagania się od pozwanego poniesionych kosztów prowizji dodatkowej wynika ponadto z art. 10 ust. 2 ustawy z dnia 8 marca 2013r. o terminach zapłaty w transakcjach handlowych (Dz.U. z 28.03.2013r. poz. 203). Ustawa ta wprowadza dwa rodzaje kosztów windykacji, jakich może żądać od dłużnika wierzyciel niezależnie od wysokości niezapłaconej wierzytelności. Pierwsze są kosztami zryczałtowanymi i wynoszą równowartość 40 EURO, przeliczonych na złote według średniego kursu euro ogłoszonego

przez Narodowy Bank Polski ostatniego dnia roboczego miesiąca poprzedzającego miesiąc, w którym świadczenie pieniężne stało się wymagalne (art. 10 ust. 1 ustawy). Równowartość 40 EURO należy się wierzycielowi za każdym razem kiedy dłużnik przekroczy termin zapłaty ustalony w umowie bądź na fakturze, niezależnie od rzeczywiście poniesionych kosztów. Drugi rodzaj kosztów to koszty ponad równowartość 40 euro (art. 10 ust. 2 ustawy). Zgodnie z motywem 20 preambuły oraz art. 6 ust. 3 dyrektywy 2011/7/UE do tego rodzaju kosztów powinno się zaliczać w szczególności koszty poniesione przez wierzycieli w związku ze skorzystaniem z usług prawnika lub firmy windykacyjnej. Sam przepis nie mówi nic o konieczności ich udokumentowania, ale ustawa znówelizowała art. 485 § 2a kodeksu postępowania cywilnego, który otrzymał brzmienie: § 2a. Sąd wydaje nakaz zapłaty na podstawie dołączonej do pozwu umowy, dowodu spełnienia wzajemnego świadczenia niepieniężnego, dowodu doręczenia dłużnikowi faktury lub rachunku, jeżeli powód dochodzi należności zapłaty świadczenia pieniężnego, odsetek w transakcjach handlowych określonych w ustawie z dnia 8 marca 2013 r. o terminach zapłaty w transakcjach handlowych (Dz. U. poz. 403) lub kwoty, o której mowa w art. 10 ust. 1 tej ustawy, oraz na podstawie dokumentów potwierdzających poniesienie kosztów odzyskiwania należności, jeżeli powód dochodzi również zwrotu kosztów, o których mowa w art. 10 ust. 2 tej ustawy.”. Na podstawie wyżej nadmienionego przepisu k.p.c. wierzyciel, który chce dochodzić od dłużnika kosztów windykacji przekraczających równowartość 40 euro, musi poniesienie tych kosztów udowodnić. Sąd Rejonowy wskazał, że powód wykazał w sposób wystarczający poniesienie przez faktoranta kosztów prowizji dodatkowej poprzez przedstawienie faktur wystawionych wobec pozwanego i poprzez przedstawienie dowodów ich zapłaty. Ustawa o terminach zapłaty w transakcjach handlowych daje możliwość, aby w całości przerzucić koszty windykacji należności na dłużnika.

Roszczenie powoda podlegało więc w całości uwzględnieniu, zarówno w zakresie roszczenia głównego, jak i odsetek.

Orzeczenie o kosztach postępowania wydano na podstawie wynikającej z art. 98 k.p.c., zasady odpowiedzialności za wynik sprawy i obciążono nimi w całości pozwanego. Pozwany został również obciążony kosztami pokrytymi tymczasowo przez Skarb Państw z tytułu kosztów dojazdu świadków.

Apelację od powyższego wyroku wniosła pozwana (...)spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w B. zaskarżając go w całości i zarzucając mu:

1. naruszenie przepisów prawa procesowego, to jest art. 233 § 1 k.p.c. poprzez dokonanie przez sąd błędnej oceny dowodów w sposób dowolny, wzajemnie sprzeczny, wybiórczy i niezgodny z zasadami doświadczenia życiowego, a w szczególności poprzez:

- błędną ocenę dowodu z dokumentu – umowy o świadczeniu usług faktoringowych oraz załączników do tej umowy i w konsekwencji uznanie, że na podstawie tego dokumentu między (...) sp. z o. o. a powodem doszło do zawarcia umowy windykacyjnej, podczas gdy z treści tej umowy jednoznacznie wynika, że na jej podstawie wierzyciel dokonał cesji niewymagalnych wierzytelności przysługujących mu od pozwanej na rzecz powoda,
- nieuwzględnienie dowodów z zeznań świadków: M. S., H. T. oraz błędną ocenę dowodów z dokumentów: oferty umowy ugody i korespondencji mailowej pomiędzy stronami, a w konsekwencji uznanie, że między stronami nie doszło do zawarcia ugody w przedmiocie terminu spłaty należności i wzajemnych rozliczeń;

2. naruszenie przepisów prawa materialnego, to jest art. 477 § 1 k.c. poprzez jego błędne zastosowanie skutkujące uznaniem, że wynikają z niego skutki zwłoki pozwanego w zapłacie, podczas gdy wskazany przepis ma charakter *lex generalis* i nie znajduje zastosowania do umów wzajemnych, do których stosować należy art. 491 k.c., przy czym umowa zawarta pomiędzy pozwanym a cedentem miała charakter umowy wzajemnej;

3. naruszenie przepisów prawa materialnego, to jest art. 10 ust. 2 ustawy z dnia 8 marca 2013 roku o terminach zapłaty w transakcjach handlowych (Dz.U. z 2016r., poz. 684 ze zm.) poprzez jego niezasadne zastosowanie i w konsekwencji uznanie, że powodowi przysługiwało dochodzone od pozwanego roszczenie o zwrot kosztów windykacji wierzytelności

– prowizji dodatkowej należących do cedenta, w sytuacji gdy w chwili, kiedy stały się wymagalne, cedent nie był już ich właścicielem, a powód oparł swoje roszczenie na innej umowie, której stroną nie był pozwany;

4. naruszenie przepisów prawa materialnego, to jest art. 66 § 1 i 2 k.c. poprzez ich niezastosowanie, mimo że z zebranego w sprawie materiału dowodowego jednoznacznie wynika, że powód złożył pozwanemu wiążącą ofertę zawarcia ugody, którą pozwany niezwłocznie zaakceptował, co znajduje poprzedzenie w podpisaniu ugody o treści ustalonej przez powoda przez osoby uprawnione do reprezentowania pozwanego oraz przesłanie dwóch podpisanych egzemplarzy umowy na adres siedziby powoda;

5. naruszenie przepisów prawa materialnego, to jest art. 361 § 1 i 2 k.c. poprzez jego niewłaściwe zastosowanie i zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów odzyskiwania należności w wysokości wykraczającej poza normalne następstwa nienależytego wykonania zobowiązania poprzez przyjęcie, że poprzednik prawny powoda (...) sp. o.o. doznał szkody w rozumieniu art. 361 § 2 k.c., podczas gdy nie można mówić o szkodzie w sytuacji, gdy uszczerbek majątkowy nie nastąpił wbrew woli cedenta;

6. naruszenie przepisów prawa materialnego, to jest art. 5 k.c. poprzez jego niezastosowanie i w konsekwencji zasądzenie na rzecz powoda dochodzonego roszczenia, pomimo że jest ono sprzeczne ze społeczno-gospodarczym przeznaczeniem tego prawa i zasadami współżycia społecznego.

Powołując się na te zarzuty apelująca wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie od powoda na rzecz pozwanej kosztów postępowania przed Sądem I i II instancji, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji.

W odpowiedzi na apelację powód wniósł o jej oddalenie i zasądzenie na rzecz kosztów postępowania apelacyjnego wraz z kosztami zastępstwa procesowego, według norm prawem przepisanych.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje;

Apelacja pozwanej (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w B. jest zasadna.

W pierwszej kolejności odnieść należy się do zarzutu naruszenia prawa procesowego, to jest art. 233 § 1 k.p.c. poprzez dokonanie przez Sąd pierwszej instancji błędnej oceny dowodów. Zarzut ten Sąd Okręgowy podziela wskazując, że w konsekwencji skutkowało to błędnymi ustaleniami faktycznymi w sprawie w zakresie okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia.

W myśl art. 233 § 1 k.p.c. sąd ocenia wiarygodność i moc dowodów według własnego przekonania na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału. Sąd orzekający ma zatem swobodę w ocenie dowodów, jednakże ocena ta nie może być całkowicie dowolna. Jest ona bowiem ograniczona zasadami logiki oraz doświadczenia życiowego. Czynniki logiczne ograniczające swobodę oceny dowodów oznaczają, iż sąd ma obowiązek wyprowadzenia z zebranego materiału dowodowego wniosków logicznie prawidłowych. Wszystkie jego wnioski muszą zatem stanowić logiczną całość. Sąd może dawać wiarę świadkom, czyli swobodnie oceniać ich zeznania, nie może jednak na tle tych zeznań budować wniosków, które z nich nie wynikają. Poza tym ocena dowodów musi być dokonana na podstawie wszechstronnego rozważenia materiału dowodowego. Sąd musi uwzględnić wszystkie dowody oraz wszelkie towarzyszące im okoliczności, które mogą mieć znaczenie dla oceny mocy i wiarygodności tych dowodów. I tak przy ocenie dowodu z zeznań świadków sąd powinien mieć na uwadze również charakter stosunków łączących świadka ze stroną, a treść jego zeznań zestawiać także z pozostałymi dowodami naświetlającymi okoliczności sprawy. Swobodna ocena dowodów nie opiera się na ilościowym porównaniu przedstawionych przez świadków, strony czy biegłych spostrzeżeń i wniosków, lecz na odpowiadającym zasadom logiki powiązaniu ujawnionych w postępowaniu dowodowym okoliczności w całość zgodną z doświadczeniem życiowym.

W świetle powyższego skuteczne zakwestionowanie przypisanej sądowi swobody w ocenie dowodów wymaga od skarżącego wykazania, że w następstwie istotnych błędów logicznego rozumowania bądź sprzeniewierzenia się zasadom doświadczenia życiowego albo też pominięcia dowodów prowadzących do wniosków odmiennych, niż przyjęte przez sąd orzekający, ocena dowodów była oczywiście błędna lub rażąco wadliwa. Nie jest wystarczające przekonanie strony o innej, niż przyjął to sąd, wadze poszczególnych dowodów i ich odmiennej ocenie niż dokonana przez sąd.

Zgodzić należy się z apelującą, iż w przedmiotowej sprawie Sąd pierwszej instancji dokonując oceny zgromadzonych w sprawie dowodów popełnił błędy skutkujące ustaleniami faktycznymi sprzecznymi z treścią tych dowodów.

Przede wszystkim wskazać należy na pominięcie przez Sąd Rejonowy w swych ustaleniach faktycznych części postanowień umowy z dnia 17 lipca 2013 roku zawartej pomiędzy (...) spółką z ograniczoną odpowiedzialnością a (...) spółką akcyjną określoną jako umowa o świadczenie usług faktoringowych, w którym to stosunku pierwsza ze spółek była faktorantem, druga zaś – faktorem. W swych ustaleniach Sąd Rejonowy wskazał mianowicie tylko na te postanowienia umowne, które odnosiły się wyłącznie do stosunku faktoringu i wzajemnych relacji stron umowy związanych z tym stosunkiem, natomiast „pominięte” zostało to postanowienie umowne, które wskazywało na równoczesne zawarcie przez strony umowy przelewu wierzytelności. W § 5 umowy określającym warunki nabywania wierzytelności postanowiono bowiem, że wierzytelności będą przenoszone na faktora, czyli powoda, w drodze przelewu na podstawie art. 509 i nast. kodeksu cywilnego z chwilą podpisania załącznika (ust. 5). O załącznikach do umowy mowa jest zaś w § 1, w którym postanowiono, że szczegółowe określenie wierzytelności następować będzie w kolejno numerowanych załącznikach do umowy, zwanych załącznikami, w których strony określą każdorazowo kontrahentów, w stosunku do których faktorantowi przysługują wierzytelności (zwanych odbiorcami), wartości nominalne wierzytelności, terminy wymagalności, źródła powstania przekazywanych wierzytelności (numer faktury, daty wystawienia).

Zgodnie zatem z analizowaną umową z dnia 17 lipca 2013 roku z chwilą podpisania każdego z załączników do umowy dochodziło do przelewu wierzytelności objętej takim załącznikiem bez potrzeby podpisywania „dodatkowej” umowy przelewu. Samo podpisanie załącznika przez strony umowy z dnia 17 lipca 2013 roku równoznaczne było bowiem z tym, że (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością jako cedent zbywało na rzecz (...) spółki akcyjnej jako cesjonariusza wierzytelność służącą mu wobec dłużnika wskazanego w treści załącznika i w wysokości tam wskazanej.

O zawarciu przez (...) spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością i (...) spółkę akcyjną umowy cesji wierzytelności pozwana zawiadomiona została pismem z dnia 17 lipca 2013 roku, a zatem tego samego dnia, w którym zawarto umowę (zawiadomienie k. 412). Z treści tego zawiadomienia w sposób niebudzący wątpliwości wynika, że dotyczy ono zawiadomienia o przeniesieniu przez (...) spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością na rzecz powodowej spółki w drodze cesji wszelkich wierzytelności i praw z nimi związanych z tytułu łączącej (...) spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością i (...)spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością umowy o współpracy handlowej, która to cesja obejmuje zarówno wierzytelności istniejące w dacie cesji, jak i wierzytelności przyszłe. Pozwana poinformowana została, że odwołanie cesji może nastąpić wyłącznie za zgodą (...) SA wyrażoną na piśmie, a spłatę wierzytelności należy kierować na rachunek bankowy nowego wierzyciela, czyli spółki (...). W zawiadomieniu tym zawarte było również oświadczenie podpisane przez cesjonariusza, że wierzytelności przyjmuje oraz oświadczenie podpisane przez pozwaną, że została powiadomiona o cesji wierzytelności na wskazanych w zawiadomieniu warunkach, wyraża na nią zgodę i będzie regulować wierzytelności przysługujące zbywcy na konto nabywcy wierzytelności bez dokonywania potrąceń, aż do otrzymania od (...) SA odwołania cesji.

W ocenie Sądu Okręgowego, nawet gdyby w umowie o świadczeniu usług faktoringowych nie znalazły się postanowienia dotyczące zawarcia umowy przelewu wierzytelności, to do zawarcia takiej umowy doszło w związku z podpisaniem oświadczeń zawartych w piśmie z dnia 17 lipca 2013 roku określonym jako „zawiadomienie o globalnej cesji wierzytelności”. W piśmie tym bowiem znalazły się oświadczenia zarówno zbywcy wierzytelności (...) sp. z o.o. o ich zbyciu na rzecz (...) SA, jak i nabywcy wierzytelności, czyli (...) SA, o nabyciu wierzytelności. Trzecie oświadczenie, czyli oświadczenie dłużnika, pozostaje obojętne z punktu widzenia ważności zawartej umowy, jako że wierzyciel może

przenieść wierzytelność na osobę trzecią bez zgody dłużnika. Zgodnie z art. 511 k.c. zachowana została zatem forma pisemna dla stwierdzenia przelewu wierzytelności służących (...) sp. z o.o. wobec pozwanej fabryki.

Wprawdzie Sąd Rejonowy dokonał ustaleń w zakresie odnoszącym się do zawiadomienia pozwanej o dokonanej cesji wierzytelności służących (...) sp. z o.o. na inny podmiot, ale mając za podstawę ten dokument jak również umowę o świadczenie usług faktoringowych z dnia 17 lipca 2013 roku, nie wyciągnął z nich prawidłowych wniosków o zawarciu przez (...) sp. z o.o. i (...) SA umowy przelewu wierzytelności – w tym wierzytelności przyszłych – służących (...) spółce z ograniczoną odpowiedzialnością wobec (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z tytułu łączącej te podmioty umowy o współpracy handlowej. W konsekwencji Sąd Rejonowy dokonał błędnej oceny prawnej w niniejszej sprawie, o czym będzie jednak mowa w dalszej części uzasadnienia.

W tym miejscu odnieść jeszcze należy się do oceny zeznań świadków – P. K., A. S., H. T. i E. K. – która doprowadziła Sąd I instancji do ustaleń o wyrażeniu zgody przez prezesa (...) sp. z o.o. na obciążanie tej spółkami kosztami prowizji dodatkowej i kosztami windykacyjnymi wynikającymi z umowy o świadczenie usług faktoringowych z dnia 17 lipca 2013 roku zawartej przez (...) sp. z o.o. i (...) SA., którą to zgodę prezes pozwanej spółki wyrazić miała na trójstronnym spotkaniu poprzedzającym podpisanie umowy faktoringu z dnia 17 lipca 2013 roku.

Sąd Rejonowy dokonując oceny zeznań powyższych świadków dokonał jej w sposób dowolny, a nie swobodny, naruszając tym samym dyrektywy wskazane w przepisie art. 233 § 1 k.p.c.

Szczególnie ostrożnie ocenić należało zeznania świadków A. S. – pracownika powódki oraz P. K. – wspólnika cedenta, jako osób zainteresowanych w przeniesieniu odpowiedzialności za zapłatę kosztów umowy faktoringowej na pozwaną. Wskazane przez Sąd Rejonowy przyczyny, dla których odmówił on wiarygodności zeznaniom świadka H. T. co do uczestnictwa w trójstronnym porozumieniu z przedstawicielem powódki i współwłaścicielem spółki (...), braku zgody na obciążanie pozwanej kosztami refakturowania i wreszcie braku wiedzy o zawartej umowie faktoringu, nie mogą się ostać, gdyż przeczą zasadom logiki w powiązaniu ujawnionych w postępowaniu dowodowym okoliczności w całość zgodną z doświadczeniem życiowym.

W pierwszej kolejności wskazać należy, iż podpisanie przez H. T. w imieniu pozwanej dokumentu w postaci zawiadomienia o globalnej cesji wierzytelności z dnia 17 lipca 2013 roku wcale nie świadczy o jej wiedzy o zawarciu umowy faktoringu pomiędzy (...) sp. z o.o. a (...) SA, ani tym bardziej o wyrażeniu przez nią zgody na ponoszenie kosztów tej umowy faktoringowej. Z dokumentu tego i jego podpisania przez prezesa pozwanej spółki Sąd Rejonowy wywiódł wnioski z niego nie wynikające. Z treści tego dokumentu wynika jedynie, że prezes pozwanej zawiadomiona została o dokonaniu na rzecz powódki cesji wszelkich wierzytelności (wymagalnych i przyszłych) służących jej kontrahentowi. W żadnym razie treść tego dokumentu nie daje podstaw do przyjęcia, iż zawiadomienie dotyczyło również poinformowania o zawartej przez jej kontrahenta i powodową spółkę umowie faktoringu. Jak Sąd Okręgowy wskazał wyżej, samo zawiadomienie może odgrywać podwójną rolę, gdyż stanowi równocześnie stwierdzoną na piśmie umowę przelewu wierzytelności. I to na czynność objętą tym zawiadomieniem – czyli na cesję wierzytelności – strona pozwana wyraziła zgodę, która z punktu widzenia skuteczności zawartej umowy przelewu nie miała znaczenia prawnego. Z treści oświadczenia podpisanego przez H. T. na dokumencie zawiadomienia o globalnej cesji wierzytelności nie można natomiast wywieść zgody pozwanej na obciążanie jej kosztami zawartej umowy faktoringowej, której stroną pozwana nie była. W świetle doświadczenia życiowego i zasad logiki uzasadniona jest teza, że gdyby zamiarem pozwanej spółki było wyrażenie zgody na obciążanie jej kosztami prowizji dodatkowej i kosztami windykacyjnymi wynikającymi z umowy zawartej pomiędzy (...) sp. z o.o. a (...) SA, to zgodę taką również wyraziłaby na piśmie, skoro na piśmie wyraziła zgodę na czynność, która takiej zgody nie wymagała i która nie rodziła po jej stronie dodatkowych zobowiązań finansowych, a obie czynności – to jest zawarcie umowy faktoringowej oraz zawarcie umowy przelewu i wyrażenie zgody przez pozwaną na ostatnią z tych umów – miały miejsce tego samego dnia. Skoro zatem w dniu 17 lipca 2013 roku H. T. podpisała w imieniu pozwanej oświadczenie o wyrażeniu zgody na zawarcie umowy cesji, to za całkowicie niezrozumiałe i pozbawione logiki uznać należy niezastosowanie takiej samej formy pisemnej dla oświadczenia o wyrażeniu zgody na obciążanie pozwanej dodatkowymi obowiązkami finansowymi, która to kwestia była znacznie istotniejsza z punktu widzenia jej interesów. Podobnie jako pozbawione logiki i stojące

w sprzeczności z zasadami doświadczenia życiowego ocenić należy zachowanie powódki oraz spółki (...), które poinformowały stronę pozwaną o zawarciu umowy przelewu wierzytelności i de facto podpisały w tym zawiadomieniu oświadczenia o zawarciu takiej umowy oraz uzyskały pisemne oświadczenie pozwanej o wyrażeniu zgody na taki przelew, a równocześnie nie zadbały o zachowanie takiej samej formy pisemnej dla oświadczenia pozwanej o zgodzie na obciążanie jej częścią kosztów umowy faktoringu. Gdyby strona pozwana – działająca poprzez swojego prezesa – wyraziła zgodę na obciążenie jej tymi kosztami czy zawarła jakieś trójstronne porozumienie z powódką i swoim pierwotnym wierzycielem, to okoliczność ta znalazłaby odzwierciedlenie, czy to w treści zawartej umowy faktoringu, czy chociażby w takim pisemnym oświadczeniu jak przy umowie przelewu, tym bardziej że wszystkie oświadczenia będące przedmiotem zainteresowania w tej sprawie składane były jednego dnia, czyli w dniu 17 lipca 2013 roku.

Poza tym zwrócić jeszcze należy uwagę na nielogiczność działań powódki i (...) sp. z o.o. w związku z kosztami wynikającymi z umowy faktoringu. Jeśli bowiem – wedle twierdzeń powódki i tożsamyh ustaleń Sądu Rejonowego – prezes H. T. zgodziła się na obciążanie pozwanej prowizją dodatkową i kosztami windykacyjnymi, to zupełnie nielogiczne jest, że faktury obejmujące te koszty wystawiane były przez powódkę nie bezpośrednio pozwanej lecz (...) sp. z o.o. jako dłużnikowi z tych faktur. Niezrozumiałe jest stwierdzenie Sądu I instancji, że powódka nie mogła obciążać pozwanej prowizją dodatkową i kosztami windykacyjnymi. Jeśli pozwana dokonała takowych ustaleń ze swym kontrahentem oraz nabywcą wierzytelności, nic nie stało na przeszkodzie, aby faktury obejmujące prowizję dodatkową i koszty windykacyjne wystawiane były bezpośrednio na pozwaną. Taki sposób rozliczeń, jaki rzekomo przyjąć miały strony, czyli wystawianie faktury VAT wobec faktoranta, a następnie refakturowanie tego przez faktoranta na pozwaną, pozostaje całkowicie niezrozumiałe i sprzeczne z zasadami doświadczenia życiowego.

Dodatkowo okolicznością potwierdzającą brak zgody pozwanej na obciążanie jej kosztami umowy faktoringowej, której nie była stroną, jest brak księgowania przez nią faktur obejmujących te koszty. Z zeznań świadka E. K. wynikało bowiem, że H. T. zabroniła księgować te faktury i trzymała je u siebie. Sąd Rejonowy ustala zresztą, że faktury te były sporne, a skoro były sporne, to jego wcześniejsze ustalenie, że H. T. zgodziła się na ich płacenie, pozostaje błędne. Gdyby pozwana zgodziła się płacić zobowiązania objęte tymi fakturami, faktury te nie byłyby sporne.

Pośrednio o braku ustaleń co do obciążania pozwanej kosztami prowizji dodatkowej i kosztami windykacyjnymi wynikającymi z umowy faktoringowej oraz o braku zgody pozwanej na takie obciążanie świadczą też działania podejmowane przez powódkę i pozwaną po zmianie struktury właścicielskiej pozwanej oraz zmianie prezesa zarządu. Poza sporem pozostaje, że po nabyciu w marcu 2014 roku udziałów pozwanej przez (...) spółkę jawną w G. strony prowadziły rozmowy w celu zawarcia ugody dotyczącej spłaty zadłużenia pozwanej spółki wobec (...) sp. z o.o. i warunków tej spłaty (wydruki z korespondencji e-mail k. 426-438). Rozmowy te pozwana prowadziła nie ze spółką (...) a z powódką jako nabywcą wierzytelności przysługujących (...) sp. z o.o. w stosunku do pozwanej wynikających z łączącej te podmioty umowy o współpracy. Sąd Rejonowy nieprawidłowo uznał za niewiarygodne zeznania świadka M. S. w tej części, w której twierdził, że doszło do zawarcia takiej ugody. Wprawdzie powoływany przez pozwaną dokument ugody opatrzony datą 4 kwietnia 2014 roku (k. 449-450) pozbawiony jest podpisu osób uprawnionych do reprezentowania powódki, a sama powódka rzeczywiście zaprzeczała, aby taki dokument z podpisem członka zarządu pozwanej został jej dostarczony, jednakże strona powoda nie zaprzeczyła twierdzeniu pozwanej o spłacie zobowiązań zgodnie z zawartym porozumieniem, a nawet przed upływem terminu wskazanego w tym porozumieniu. W świetle art. 230 k.p.c. uznać należy zatem za przyznaną okoliczność spłaty zadłużenia w wysokości 400.481,17 zł wskazanego w dokumencie oznaczonym jako ugoda i sygnowanym datą 4 kwietnia 2014 roku w sposób określony w tym dokumencie. W tej sytuacji uznać należało – odmiennie niż ustalili Sąd Rejonowy, że między stronami doszło do zawarcia ugody per facta concludentia, która to ugoda określała wzajemne rozliczenia stron i sposób oraz termin spłaty zobowiązań pozwanej wobec powódki jako nabywcy wierzytelności służących (...) sp. z o.o.

W tym miejscu dla porządku wskazać jednak należy na nieprawdziwość twierdzenia powódki o nieotrzymaniu popisanego przez przedstawiciela pozwanej dokumentu ugody z dnia 4 kwietnia 2014 roku. W wiadomości e-mail z dnia 11.04.2014r. wysłanej przez specjalistę ds. windykacji powodowej spółki do pracownika pozwanej spółki, pracownik powódki potwierdził, że powódka otrzymała ugodę podpisaną przez M. N. jako prezesa, prosi jedynie o

dokumenty potwierdzające zmianę w zarządzie pozwanej spółki (e' mail – k. 434). Twierdzenia powódki o niezawarciu ugody przez strony oceniać zatem należy wyłącznie jako realizację własnych interesów procesowych.

Odnosząc się zaś do treści samej umowy ugody sprecyzowanej w dokumencie opatrzonym datą 4 kwietnia 2014 roku wskazać należy, iż określa ona w sposób precyzyjny zobowiązania finansowe pozwanej wobec powódki, wskazując zarówno wysokość tych zobowiązań jak i ich źródło. Strony umowy określiły w niej łączną kwotę zobowiązania obciążającego powódkę oraz doliczyły do niego odsetki ustawowe, tak że kwota tego zobowiązania wyniosła sumę 400.481,17 zł. Wśród faktur wyszczególnionych w ugodzie, a obciążających pozwaną, nie zostały wyszczególnione faktury określające zobowiązania faktoranta (...) sp. z o.o. wobec faktora z tytułu prowizji dodatkowej i kosztów windykacyjnych wynikające z łączącego te dwa podmioty stosunku prawnego faktoringu niewłaściwego. Wedle treści faktur wystawionych przez powódkę z tytułu tych kosztów umowy faktoringu część tych zobowiązań istniała już w dacie zawierania przez strony postępowania powyższej ugody. Skoro zaś strony negocjowały spłatę zadłużenia pozwanej wobec powódki logicznym jest założenie, że uwzględniały w tych negocjacjach całość tego zadłużenia, a jeśli nie uwzględniały w nich istniejących i wymagalnych kosztów związanych z windykacją tych należności, to uznawały, że koszty te nie stanowią kosztów obciążających pozwaną.

Podsumowując tę część rozważań wskazać należy, iż wskutek dowolnej a nie swobodnej oceny dowodów w postaci umowy z dnia 17 lipca 2013 roku o świadczenie usług faktoringowych, dokumentu z dnia 17 lipca 2013 roku określanego jako zawiadomienie o globalnej cesji wierzytelności oraz zeznań świadków H. T., E. K., M. S., P. K. i A. S. Sąd Rejonowy dokonał błędnych ustaleń zarówno w zakresie zbycia wierzytelności przez (...) spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością rzecz powodowej spółki jak i w zakresie uzgodnienia przez strony oraz (...) spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością, że to pozwana będzie ponosić część kosztów związanych z umową faktoringu. W konsekwencji błędna była również ocena tegoż sądu o uprawnieniu powódki do żądania poniesienia tych kosztów przez pozwaną.

Przechodząc do oceny prawnej stanu faktycznego przedmiotowej sprawy, z uwzględnieniem tych uwag co do błędów popełnionych przez Sąd I instancji, nie sposób podzielić zaprezentowanego przez tenże sąd stanowiska co do zaistnienia po stronie wierzyciela szkody podlegającej naprawieniu, czy to na podstawie art. 471 k.c., czy też na podstawie art. 10 ust. 2 ustawy z dnia 8 marca 2013 roku o terminach zapłaty w transakcjach handlowych (t.j. Dz.U. z 2016r, poz. 684). W tym sensie podniesiony w apelacji zarzut naruszenia prawa materialnego, to jest art. 10 ustawy z dnia 8 marca 2013 roku o terminach zapłaty w transakcjach handlowych, jest uzasadniony.

Podkreślić jednak należy, iż naruszenie prawa materialnego jest konsekwencją błędnej oceny prawnej prawidłowo ustalonych faktów. Tymczasem w rozpoznawanej sprawie nieprawidłowe wnioski prawne Sądu Rejonowego nie są konsekwencją błędnego zastosowania określonych przepisów prawa materialnego, lecz wynikiem naruszenia przepisu art. 233 § 1 k.p.c., czego konsekwencją było dokonanie nieprawidłowych ustaleń faktycznych, czyli takich które nie znajdowały uzasadnienia w przeprowadzonych dowodach oraz równocześnie niepoczyntyienie ustaleń z dowodów tych wynikających.

Wrócić w tym miejscu należy do omawianej wyżej umowy faktoringu z dnia 17 lipca 2013 roku, która w swej treści oprócz regulacji dotyczących tego właśnie stosunku zawiera również oświadczenia stron o zawarciu innej umowy, a mianowicie umowy przelewu wierzytelności. Dodatkowo umowa przelewu wierzytelności potwierdzona została przez powódkę i (...) sp. z o.o. w ich oświadczeniach zawartych w dokumencie określanym jako zawiadomienie o globalnej cesji wierzytelności pochodzącym również z dnia 17 lipca 2013 roku. Wskazać należy na – istotne z punktu widzenia niniejszej sprawy – postanowienie umowne o przelewie wierzytelności przyszłych służących cedentowi wobec jego kontrahenta, czyli pozwanej. Wprawdzie w świetle oświadczeń stron umowy cesji zawartych w piśmie „zawiadomienie o globalnej cesji wierzytelności” przelew wszystkich ewentualnych wierzytelności przyszłych nastąpił w dacie podpisania umowy, czyli w dacie 17 lipca 2013 roku, a w świetle umowy o świadczenie usług faktoringowych przelew tych wierzytelności następował z chwilą podpisania załącznika określającego kontrahenta, wysokość wierzytelności, termin jej wymagalności oraz źródło powstania przelanych wierzytelności, to jednak w przedmiotowej sprawie ta różnica w treści oświadczeń stron umowy przelewu nie ma znaczenia. Wszystkie załączniki do umowy z dnia 17 lipca 2013 roku o świadczenie usług faktoringowych wskazujące na pozwaną jako dłużnika oraz określające źródło jej

zobowiązania, jego wysokość i termin spełnienia dotyczą bowiem wierzytelności niewymagalnych należnych (...) sp. z o.o. od pozwanej. W konsekwencji powódka nabyła od (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością wierzytelności, których termin świadczenia przypadał już po podpisaniu każdego z załączników. Zgodzić należy się zatem ze skarżącą, że po dokonaniu przez (...) sp. z o.o. przelewu niewymagalnych wierzytelności na rzecz powodowej spółki, cedent tracił umocowanie prawne do zlecenia windykacji tych należności. W dacie wymagalności poszczególnych zobowiązań pozwanej wobec (...) sp. z o.o. spółka ta nie była już bowiem „właścicielem” tych wierzytelności, gdyż była nim powódka na podstawie zawartej przedtem umowy przelewu. W tej sytuacji poniesione przez cedenta koszty windykacji nie stanowią uzasadnionych kosztów dochodzenia należności. Takie koszty ponosić może wyłącznie wierzyciel, którym w dacie wymagalności poszczególnych zobowiązań była powódka (cesjonariusz), a nie (...) sp. z o.o. (cedent). Skoro zaś wierzyciel przelał na powódkę swoje wierzytelności zanim były one wymagalne, a zatem przed podjęciem działań mających na celu uzyskanie należności bezpośrednio od dłużnika, to nie było podstaw, aby ponosił on jakiegokolwiek koszty windykacji tych należności. Jeśli cedentowi nie przysługiwało uprawnienie do żądania od swego dłużnika, czyli pozwanej, zwrotu kosztów dochodzenia wierzytelności, to nie mógł przelać takich wierzytelności na rzecz powódki jako cesjonariusza. Oczywiście powódka mogła ponieść „własne” koszty odzyskiwania od pozwanej należności nabytych w drodze przelewu, jednakże w niniejszym procesie nie dochodziła ona takich kosztów, a właśnie kosztów poniesionych przez (...) sp. z o.o.

Podsumowując, po stronie (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością nie występowało uprawnienie do naliczenia i dochodzenia od pozwanej spółki należności związanych z windykacją wierzytelności wynikających z łączącej strony umowy o współpracy handlowej wskutek wcześniejszego zbycia tychże wierzytelności na rzecz innego podmiotu. W tej sytuacji również powódka nie może dochodzić takich należności od pozwanej, jako że nie służyły one zbywcy wierzytelności. Powódka nie mogła bowiem „nabyć” od (...) sp. z o.o. wierzytelności, które nie istniały. Sama zaś umowa przelewu takich wierzytelności zawarta przez (...) sp. z o.o. i powódkę w dniu 29 lipca 2014 roku roszczeń takich nie wykreowała.

W tej sytuacji w związku z brakiem po stronie powodowej prawa do żądania zapłaty kosztów windykacji i kosztów prowizji dodatkowej, jako że prawo takie nie służyło cedentowi, powództwo winno podlegać oddaleniu, a odmienne rozstrzygnięcie Sądu pierwszej instancji jako błędne podlegało zmianie.

Na zakończenie rozważań wskazać jeszcze należy, iż pozostałe zarzuty apelacji, sprowadzające się do zarzutów naruszenia wymienionych w apelacji przepisów prawa materialnego, są niezasadne. Jak wskazano bowiem wyżej, naruszenie prawa materialnego jest konsekwencją błędnej oceny prawnej prawidłowo ustalonych faktów. W rozpoznawanej sprawie Sąd Rejonowy popełnił błędy w ustaleniach faktycznych, co skutkowało błędnym rozstrzygnięciem. Bezzasadne są zatem rozważania co do wykładni i zastosowania w przedmiotowej sprawie wskazanych w apelacji przepisów prawa materialnego, skoro i tak nie podlegają one ocenie w świetle nieprawidłowych ustaleń faktycznych.

Mając na uwadze powyższe rozważania Sąd Okręgowy na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. zmienił zaskarżony wyrok i oddalił powództwo, przy czym dla przejrzystości rozstrzygnięcia nadano wyrokowi nowe brzmienie. Konsekwencją zmiany zaskarżonego wyroku i oddalenia powództwa w całości było obciążenie powódki na podstawie art. 98 § 1 k.p.c. kosztami procesu na rzecz pozwanej w wysokości 3.617 zł obejmującymi koszty wynagrodzenia pełnomocnika wraz z opłatą skarbową od pełnomocnictwa. Powódka jako przegrywająca obciążona została również nieuiszczonymi kosztami sądowymi w wysokości 905,35 zł poniesionymi w postępowaniu pierwszoinstancyjnym. Postawę prawną tego rozstrzygnięcia stanowił nadto przepis art. 83 ust. 2 w związku art. 113 ustawy z dnia 28 lipca 2005 roku o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (t.j. Dz. U. z 2016r, poz. 623).

O kosztach postępowania odwoławczego orzeczono na podstawie art. 98 § k.p.c. w związku z art. 108 § 1 k.p.c. Ponieważ pozwana wygrała swoją apelację, powódka obciążona została obowiązkiem zwrotu poniesionych przez pozwaną kosztów postępowania odwoławczego wyrażających się w kwocie 5.584,00 zł (opłata od apelacji i wynagrodzenie pełnomocnika).

Beata Matysik Jolanta Jachowicz Tomasz Bajer